

Het allergrootste bloementapijt vind je niet rond de Keukenhof in Lisse, maar in
en hyacinten tussen de molens en oud-Hollandse dorpjes in Zaanse stijl.

Naar de bollen

1 Noord-Holland. Met tulpen, narcissen

Tekst **Marianne Wilschut** | Foto's **Jurjen Drenth**

- 1 De bloembollenvelden van Bergen aan Zee.
- 2 Houten huizen in Zaanse stijl in De Rijp.

- ❶ De Rijk, ooit ontstaan als haven aan de Beemster.
- ❷ Op bootexcursie in de omgeving van De Rijk.
- ❸ De uitkijktoren in openluchtpark Land van Fluwel.
- ❹ De Rijk, een typisch oud-Hollands dorp.
- ❺ Het Raadhuis van Graft uit 1613.
- ❻ De tulp kwam uit de Himalaya via Turkije naar Europa.
- ❼ De dorpsomroeper van Graft en De Rijk.

Ze zijn het visitekaartje van Nederland in het buitenland, toch gaan Nederlanders zelf niet zo gauw naar de bollen-velden. Wellicht schrikt het vooruit-zicht om tussen hordes toeristen met klikkende camera's te belanden af. Maar als ik voor de gele, rode, roze en witte stroken met tulpen in de Noord-Hollandse Schermerpolder sta, blijkt die vrees ongegrond. Mijn reisgenoot en ik zijn de enigen die vandaag de moeite hebben genomen om in het voorjaarszonnetje te genieten van deze kleurrijke lakens in het vlakke veld. Alsof er nog niet genoeg kleur is, vliegen boven het veld gele kwikstaartjes met hun typerende vrolijke, golvende vlucht.

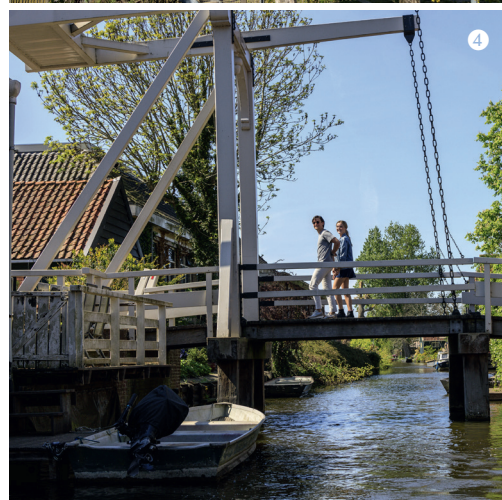
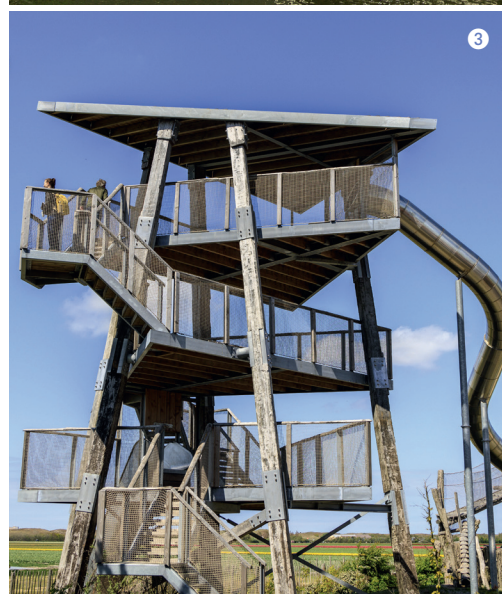
Vruchtbare zeeklei

We zijn er op het juiste moment. “Over een week koppen we de tulpen”, legt bollenteler Peter van Langen me uit. “En over acht weken kunnen we dan de bollen oogsten.” De tulpen staan hier namelijk niet voor hun bloemen, maar voor de bollen. “We laten ze alleen tot bloei komen om te kijken of ze niet zijn aangetast door een schimmel of een virus en of er geen verkeerde soorten tussen staan.”

Van Langen teelt zijn bollen afwisselend op meerdere percelen in Noord-Holland. “Het klimaat en de vruchtbare, zware zeeklei van de Schermer zijn perfect voor de bollenteelt.”

Ooit was deze grond bedekt met water. De vier rietgedekte stenen molens hebben er mede voor gezorgd dat het Schermeer in 1635 ingepolderd werd. In de Museummolen, een van de vier molens waar ik op uitkijk, wordt het verhaal van die inpoldering verteld. De wieken draaien in een flink tempo en in de molen voel je hoe die krachten aan het gebouw trekken.

Molenaar Fred, die hier als vrijwilliger werkt, is er niet van onder de indruk. “Het is nu windkracht drie, hooguit vier; vanaf windkracht vijf

wordt het pas echt spannend.” Het molenaarsvak was zwaar werk, legt hij uit in de oude huiskamer inclusief bedstee. “De werktijden werden door onze lieve Heer bepaald”, zegt hij, verwijzend naar het weer.

Bram & Aagje

Bij de inpoldering van dit gebied speelde Jan Adriaanszoon Leeghwater een belangrijke rol. De wieg van deze bekende waterbouwkundige en molenbouwer stond in De Rijp, een typisch oud-Hollands dorp vol monumentale houten huizen in Zaanse stijl, dat op het voormalige Schermer-eiland ligt. Leeghwater ontwierp het iconische raadhuis van het dorp.

De Rijp en buurdorp Graft, dat ook al zo'n prachtig oud raadhuis met trapgevels heeft, danken hun welvaart aan de haringvisserij en de walvisvaart, vertelt Graftenaar Jaap Klaver. Hij wijst naar een gevelsteen van het raadhuis, waarop een schip is afgebeeld. “Dat is een haringbuis. Dit VOC-schip kon dankzij zijn platte bodem makkelijk op het Schermereiland komen. Daar werd de haring in tonnen gedaan en werden de walvismoten tot traan gekookt. Vroeger rook het hier aanzienlijk minder fris.” Klaver verzorgt (boot)excursies naar Graft en De Rijp en baat Bram & Aagje uit. In dit kleinste snoepwinkeltje van Nederland ligt oud-Hollands snoep als duimdrop, boterwafeltjes en stroopsoldaatjes in de schappen. Sinds kort verkoopt Klaver ook miniatuurversies van Jan Geert de Eerste, de dorpsomroeper van Graft en de Rijp. Toevallig treffen wij de dorpsomroeper in zijn achtertuin, als wij via de eilandjes van de Eilandspolder een boottochtje van Graft naar De Rijp maken. Voor ons haalt hij graag zijn kostuum en gong tevoorschijn om op plechtige toon zijn aankondiging te doen.

Tulpenmanie

Naast haring en walvisvaart werd de bollenteelt een belangrijke inkomstenbron voor de Noord-Hollanders. Omdat de gewassen roteren, bloeien de bloemen ieder jaar op een andere plek. Maar je hoeft hier nooit lang te fietsen of wandelen voordat je op de vrolijk gekleurde banen stuit, vaak met een molen op de achtergrond. ►

De tulpen staan hier niet voor hun bloemen,

Tulpenmanie in het Land van Fluwel.

, maar voor de bollen

Het grootste aaneengesloten bloembollenveld ter wereld ligt vlak naast de Noordzee bij Sint Maartensvlotbrug en Petten. In de uitkijktoren bij het Land van Fluwel kun je uitkijken over deze zee van bloemen.

In dit openluchtpark wordt het verhaal van de reis van de tulp uit de Himalaya via Turkije naar Nederland verteld. Ook rijdt er in het voorjaar dagelijks een bloembollen-boemeltreintje dwars door de tulpenvelden, zodat bezoekers de bollen van dichtbij kunnen bewonderen. “Bij bloembollen denkt iedereen aan de Keukenhof en Lisse, maar hier vind je de echte magie”, zegt Kees Vriend, directeur van het Land van Fluwel enthousiast. Zijn favoriete verhaal over de tulp is dat van de tulpenmanie uit de Gouden Eeuw toen tulpenbollen evenveel waard waren als een Amsterdams grachtenpand. “Totdat in 1637 de zeepbel barstte. Van de ene op de andere dag stortte de markt in.”

Uitkijkend over de schitterende kleurenpracht kan ik me die tulpenmanie wel voorstellen. ■

3 LEUKE DOE-TIPS

- **B&B De Smid** in Grootchermer was vroeger een smederij. Het hek rondom het bed stamt nog uit die tijd. Het is een heerlijke uitvalsbasis voor kano- en wandeltochten door de polders of om lekker op de vlonder te zitten en te genieten van het geluid van grutto's, kieviten en kikkers. tinyurl.com/yb3oajun
- Vanwege de slappe veenbodem werden in Noord-Holland veel houten huizen gebouwd. In museum **In 't Houten Huis** in De Rijp wordt uitgelegd hoe dat gebeurde. www.houtenhuis.nl
- De ronde, gepolijste vrouwenfiguren van beeldhouwer en schilder **Nic Jonk** staan in de naar hem vernoemde beeldentuin in Grootchermer op molenstenen, afkomstig van oude molens uit de streek. Het privémuseum vol kleurrijke kunst wordt nu gerund door zijn zoon Zeger. www.nicjonk.nl

Wandelen langs Noord-Hollandse bollenvelden

Wandel langs de kleurige bollenvelden van Egmond aan den Hoef naar de 'blanke top der duinen' van het Noord-Hollands Duinreservaat. Of ontdek het weidse Noord-Hollandse polderlandschap met een hoofdrol voor bollenvelden en de molens van de Schermerpolder. Op Plusonline hebben we twee leuke wandelingen voor u geselecteerd: eentje van 13 kilometer en een andere van 18 kilometer. www.plusonline.nl/bollenvelden

BOLLENVELDEN PRAKTISCH

- Vanaf half maart tot half mei rolt Noord-Holland zijn bloementapijten uit: eerst bloeien de krokussen, daarna de hyacinten en narcissen. Ze zijn eind april op hun mooist.
- De bollenvelden in de Schermerpolder zijn vrij toegankelijk; een vrijwillige bijdrage voor het onderhoud van de Museummolen en andere poldermolens wordt op prijs gesteld. www.museummolen.nl
- Thuis de boel ook opfleuren? Langs de weg staan overal bloemenstalletjes waar je een bos kunt aanschaffen door een bijdrage in een busje te doen.

Vier prachtige fietsroutes tussen de bollen: www.plusonline.nl/bollenroutes